

Sagsnr.
2018 - 916

Doknr.
51994

Dato
05-12-2018

HØRINGSNOTAT

over

Udkast til bekendtgørelse om hjælpemidler, der skal stilles til rådighed ved stemmeafgivningen

1. Hørte myndigheder og organisationer

Et udkast til bekendtgørelse blev den 6. november 2018 sendt i høring hos:

Advokatrådet, Alzheimerforeningen, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Blindesamfund, Dansk Erhverv, Dansk Folkeoplysnings Samråd, Dansk Handicap Forbund, Dansk Industri, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF), Danske Fysioterapeuter, Danske Handicaporganisationer, Danske Patienter, Danske Regioner, Danske Seniorer, Danske Ældreråd, Datatilsynet, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet, DESA Dansk Erhvervssammenslutning, Det Centrale Handicapråd, DI Digital, Digitaliseringsstyrelsen, DIT – Dansk IT, Ergoterapeutforeningen, Forbrugerrådet Tænk, IBOS – Institutet for Blinde og Svagsynede, Institut for Menneskerettigheder, IT-politisk forening, ITU/Demtech, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, KL, Københavns Universitet (Datalogisk Institut og Institut for Statskundskab), Landsorganisationen i Danmark (LO), Netværket af Ungdomsråd (NAU), PolioForeningen, Sammenslutningen af Unge med Handicap, Socialpædagogernes Landsforbund, Spastikerforeningen, Sjældne Diagnoser, Teknologirådet, ULF Udviklingshæmmedes Landsforbund, UlykkesPatientForeningen, Ældre Sagen og Aarhus Universitet (Institut for Datalogi og Institut for Statskundskab).

Økonomi- og Indenrigsministeriet har modtaget svar fra:

Dansk Arbejdsgiverforening, Danske Fysioterapeuter, Danske Handicaporganisationer, Danske Seniorer, Danske Ældreråd, Forbrugerrådet Tænk, IBOS – Institutet for Blinde og Svagsynede, Institut for Menneskerettigheder, KL, Ældre Sagen og Aarhus Universitet (Institut for Statskundskab).

Følgende har ingen bemærkninger eller har anført, at høringen falder uden for modtagerens interesseområde:

Dansk Arbejdsgiverforening, Danske Fysioterapeuter, Forbrugerrådet Tænk, Institut for Menneskerettigheder og Aarhus Universitet (Institut for Statskundskab).

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne høringssvar.

2. Høringssvarene

2.1. Positive tilkendegivelser

Danske Handicaporganisationer synes, at det er positivt, at LED-lampen og CCTV'et gøres permanente, da der var gode erfaringer med at benytte disse hjælpemidler ved kommunalvalget i 2017. Danske Handicaporganisationer har derudover vedlagt høringssvaret til bekendtgørelsen om hjælpemidler ved stemmeafgivningen fra 2017, som Økonomi- og Indenrigsministeriet kommenterede på i forbindelse med udstedelse af bekendtgørelsen. Der henvises således til ministeriets notat over høringssvar til bekendtgørelsen fra 2017.

Danske Seniorer anfører, at personer med handicap vil være godt hjulpet med hjælpemidlerne i bekendtgørelsen, og at de med hjælpemidlerne som hovedregel selv kan klare stemmeafgivningen. Danske Ældreråd bemærker, at særligt for ældre medborgere er mange af hjælpemidlerne i bekendtgørelsen relevante. Endelig anfører Ældre Sagen, at de kan tilslutte sig de foreslåede ændringer i bekendtgørelsen.

2.2. Vejledende kommunale folkeafstemninger og valg til ældreråd

Danske Seniorer bemærker i høringssvaret, at det undrer dem, at bekendtgørelsen ikke skal gælde for vejledende kommunale folkeafstemninger. Tilsvarende anfører Danske Ældreråd, at de gerne ser, at valg til ældreråd medtages i bekendtgørelsen.

Hertil skal Økonomi- og Indenrigsministeriet bemærke, at afholdelse af vejledende kommunale folkeafstemninger og valg til ældreråd ikke er reguleret i valglovgivningen, der hører under ministeriets ressort. Ministeriet kan således ikke pålægge kommunerne at stille hjælpemidler til rådighed ved andre valghandlinger end de i bekendtgørelsen anførte.

2.3. Test inden indførelse af nye hjælpemidler

KL bemærker, at det er vigtigt for kommunerne og KL, at der er gode muligheder for, at alle kan stemme, og at kommunerne allerede gør rigtig meget for, at borgere med handicap har gode muligheder for at stemme. Det er KL's opfattelse, at erfaringen fra det kommunale og regionale valg i 2017 var, at hjælpemidlerne og især CCTV'et blev brugt relativt lidt. I forlængelse heraf understreger KL, at der kun bør stilles krav om hjælpemidler, der er til reel nytte for borgerne og matcher borgernes behov. KL anmoder om, at det overvejes meget nøje, og gerne på baggrund af grundig test, inden der indføres nye hjælpemidler, som skal stilles til rådighed ved stemmeafgivningen.

Hertil skal Økonomi- og Indenrigsministeriet bemærke, at formålet med at stille hjælpemidler til rådighed ved stemmeafgivningen er, at vælgere med behov for hjælp til stemmeafgivningen skal have mulighed for at afgive stemme ved egen hjælp. Hensigten med hjælpemidlerne er således ikke nødvendigvis at hjælpe et stort antal vælgere, men at hjælpe de vælgere, der har behov herfor.

Inden der blev truffet beslutning om at gøre LED-lampen og CCTV'et permanente, blev disse stillet til rådighed som forsøg i fem kommuner under det kommunale og regionale valg i 2017. Ministeriet har efterfølgende evalueret brugen af hjælpemidlerne ved forsøget, og erfaringerne herfra har været overvejende positive.

CCTV'et er et mere avanceret hjælpemiddel, og det vil formentlig være en hjælp for en mindre del af gruppen med behov for hjælp end flere af de øvrige hjælpemidler. Dette er blandt andet baggrunden for, at CCTV'et alene skal stilles til rådighed på mindst ét afstemningssted i bopælskommunen henholdsvis ét afstemningssted i opstillingskredsen i bopælskommunen (ved folketingsvalg) og dermed ikke på alle afstemningssteder.

Baggrunden herfor er, at vælgere med nedsat førlighed eller handicap ved alle landsdækkende valg og folkeafstemninger har mulighed for at blive overført til et andet afstemningssted i bopælskommunen henholdsvis et andet afstemningssted i opstillingskredsen i bopælskommunen.

2.4. Ændring af bestemmelsen om den sorte filtpen

IBOS - Institutet for Blinde og Svagsynede kommenterer på bekendtgørelsens § 2 om sorte filtpenne. IBOS anfører, at ordet filtpen ikke er præcist og foreslår på denne baggrund en ny formulering af bestemmelsen. IBOS foreslår, at ordet ”fiberpen” indsættes sammen med oplysning om skrivebredden og farven. Skrivebredden skal være mellem 0,7 mm og 1 mm, og farven skal være sort.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har den 6. december 2018 haft telefonisk kontakt med IBOS med henblik på en nærmere præcisering af det anbefalede skriveredskab.

IBOS har telefonisk oplyst, at det vigtigste er selve farven og tykkelsen på skriveredskabet, og at skriveredskabet ikke er en blyant. IBOS oplyser i den forbindelse, at det vil være tilstrækkeligt at skrive ”pen”, hvis farve og tykkelse ligeledes fremgår.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har på denne baggrund ændret bekendtgørelsens § 2, således at det fremgår, at der skal stilles sorte penne med en stregtykkelse mellem 0,7 mm og 1 mm til rådighed.